บทที่ 3
เครดิตและหนี้

อาจารย์ปิติพัฒน์ นิตยกมลพันธุ์

หัวข้อที่ศึกษา

1. ลักษณะของเครดิตและหนี้
2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ
3. ประเภทของเครดิต
4. เครื่องมือทางการเงิน (เครดิต,การโอนหรือขายสิทธิ์)
5. หลักการให้เครดิต
6. ตลาดเครดิต

1. ลักษณะของเครดิตและหนี้

เครดิตหรือหนี้ เป็นข้อสัญญาผูกพันที่จะชำระสิ่งมีค่ากันในอนาคต ตามปกติจะระบุกันเป็นจำนวนเงิน เนื่องจาก

(1) เงินทำหน้าที่เป็นหน่วยวัดมูลค่า (Unit of Account)

(2) เงินเป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ในอนาคต (Standard of Deferred Payment)

เครดิต (Credit) หมายถึงผู้ที่เสียสละเงินหรือสิ่งของมีค่าให้แก่ผู้อื่น และได้รับคำมั่นสัญญาที่จะได้รับชำระคืนให้อนาคตตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

หนี้ (Debt) หมายถึงผู้ที่ได้รับเงินหรือสิ่งของมีค่าจากผู้อื่นมาใช้ประโยชน์และให้คำมั่นสัญญาว่าจะชำระคืนในอนาคตตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

ดังนั้น หนี้และเครดิตเป็นเรื่องเดียวกัน โดยที่หนี้และเครดิตในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งจะต้องเท่ากันเสมอ

1. ลักษณะของเครดิตและหนี้

สิ่งมีค่า (Something of Value) อาจจะเป็นเงิน, สินค้า, บริการ หรือสิทธิเรียกร้องทางการเงินบางประเภท อาทิ หุ้นหรือพันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น ดังนั้น หนี้ของบุคคลหนึ่ง ย่อมเป็นสินทรัพย์ (asset) ของอีกบุคคลหนึ่ง

แต่การชำหนี้นั้นส่วนใหญ่จะชำระคืนด้วยเงิน อาทิการขายสินค้า หรือบริการแบบให้สินเชื่อ เพื่อการบริโภคหรือการลงทุน และการชำระหนี้ในอนาคตจะต้องชำระพร้อมกับผลตอบแทนคือ ดอกเบี้ย (interest) ด้วย

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

บทบาทของหนี้สามารถสังเกตจากรายได้และรายจ่ายของหน่วยเศรษฐกิจหรือครัวเรือน โดยแต่ละช่วงของรายได้นั้นไม่จำเป็นจะต้องเท่ากับรายจ่ายเสมอ ส่วนต่างเรียกว่าการออม (saving) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ

(1) ผู้ออมที่มีการออมเท่ากับศูนย์ (Zero Savers) คือผู้ที่มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับรายได้ปัจจุบันพอดี

(2) ผู้ออมที่มีเงินออม (Positive Savers) คือผู้ที่มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคน้อยกว่ารายได้ปัจจุบัน

(3) ผู้ออมที่มีการออมติดลบ (Negative Savers) คือผู้ที่มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคมากกว่ารายได้ปัจจุบัน

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

- หนี้กับการจัดสรรเพื่อการบริโภค

ปัญหาการจัดสรรเพื่อการบริโภคในระยะยาว จะมีข้อจำกัดของรายได้ปัจจุบันและรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจำนวนหนึ่งที่แน่นอน และถ้าปัจจุบันบริโภคมากขึ้น (C_t) จะต้องลดการบริโภคในอนาคตลง (C_{t+1}) เพื่อที่จะได้มาซึ่งอรรถโยชน์รวม (total utility) หรือความพอใจในระยะยาวสูงสุด เขียนเป็นสมการได้ : Max $U(C_t, C_{t+1})$

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคในปัจจุบัน ประกอบด้วย รายได้ปัจจุบัน, รายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต, ความต้องการในปัจจุบัน, ความต้องการในอนาคตและการตัดสินใจของหน่วยเศรษฐกิจ

การตัดสินใจของหน่วยเศรษฐกิจที่ต่างกันเป็นผลมาจากทัศนคติในการบริโภคระหว่างปัจจุบันกับอนาคตแตกต่างกัน หรือให้คุณค่าต่างกัน

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

จากความแตกต่างของรายได้และความต้องการของหน่วยเศรษฐกิจส่งผลต่อคุณค่าของการบริโภคในปัจจุบันและในอนาคตด้วย

ตัวอย่างที่ 1 มีหน่วยเศรษฐกิจ A และ B

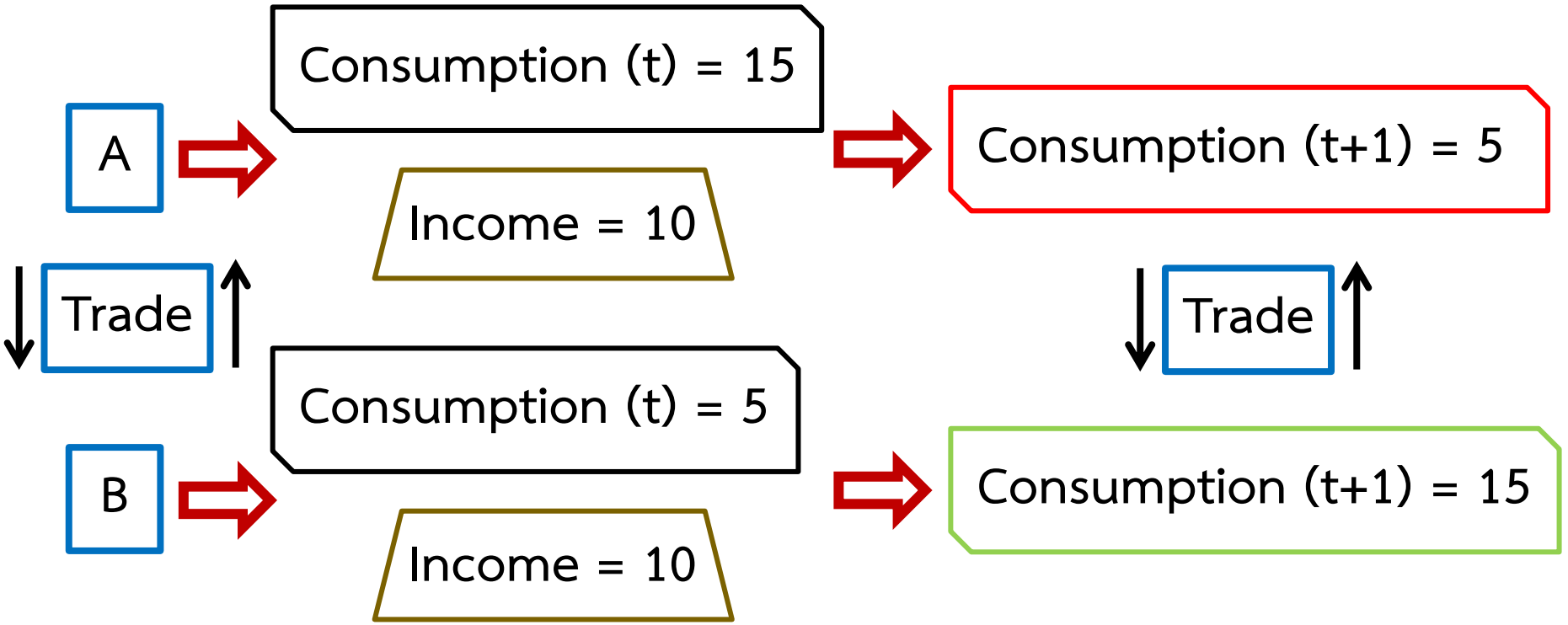

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

จากตัวอย่างที่ 1 หน่วยเศรษฐกิจที่มีความต้องการบริโภคในปัจจุบันต่ำกว่ารายได้ สามารถโอนอำนาจซื้อของตน (การออม) ให้แก่หน่วยเศรษฐกิจที่มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคในปัจจุบันมากกว่ารายได้ เมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนดผู้ขอกู้จะคืนอำนาจซื้อให้กับผู้ให้กู้พร้อมดอกเบี้ย ซึ่งเป็นการจัดสรรการบริโภคอย่างเหมาะสมและเพิ่มอรรถประโยชน์รวมในระยะยาวทั้งสองฝ่าย

ดังนั้น สินเชื่อหรือเครดิตเพื่อการบริโภค (หนี้) สามารถทำให้หน่วยเศรษฐกิจปรับตัวในการบริโภคในระยะยาวได้ดีขึ้น และสร้างอุปสงค์รวมของสินค้าและบริการ รวมไปถึงการรักษาระดับรายได้ประชาติ

หากไม่เช่นนั้นแล้วระบบเศรษฐกิจอาจเกิดภาวะเงินฝืดได้ (deflation) ซึ่งส่งผลทำให้รายได้ประชาชาติลดต่ำลงและเกิดปัญหาการว่างงาน

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

- หนี้กับการจัดสรรการลงทุน

ถึงเครดิตเพื่อการบริโภคจะมีจำนวนมาก แต่ก็น้อยกว่าเครดิตที่เกิดจากการลงทุนหรือการสะสมทุน (capital formation) เนื่องจากในสังคมปัจจุบันสินค้าประเภททุนมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศและมีความต้องการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาใช้กับเครื่องจักรและระบบการผลิต (อุตสาหกรรม 4.0) ซึ่งใช้ทุนจำนวนมาก

การออมเป็นสิ่งจำเป็น (necessary condition) สำหรับการสะสมทุน หากในสังคมไร้ซึ่งการออม (zero saving) สินค้าทุนจะไม่เกิดขึ้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก็เป็นไปได้ยาก อย่างไรก็ตามถึงจะมีการสะสมทุนแต่ไม่มีการใช้ทรัพยากรที่มีผลิตภาพ (productive resources) มาผลิตสินค้าและบริการเพื่อการบริโภคแล้ว การสะสมทุนก็ไร้ความหมาย ดังนั้น การลงทุนจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญสำหรับการสะสมทุน

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

การลงทุน (Investment) ในทางเศรษฐศาสตร์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

(1) การลงทุนทางการเงิน (Financial Investment) คือการลงทุนในการซื้อหลักทรัพย์ซึ่งเป็นสิทธิเรียกร้องต่อทรัพย์สิน ของบริษัทแห่งหนึ่งในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งจะไม่มีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน (wealth) ของบริษัท เป็นเพียงการโอนความเป็นเจ้าของเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเท่านั้น

(2) การลงทุนที่แท้จริง (Real Investment) คือการลงทุนในกระบวนการผลิต อาทิ ค่าใช้จ่ายในการสร้างโรงงาน การซื้อเครื่องจักรเพื่อการผลิตสินค้าและบริการ เป็นต้น

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

หากในระบบเศรษฐกิจไม่มีการให้เครดิต หน่วยเศรษฐกิจจะสามารถลงทุนได้ในจำนวนที่เท่ากับเงินออมของตนเท่านั้น และจะเป็นระบบเศรษฐกิจที่จัดสรรทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ด้วยสาเหตุดังนี้

(1) ผลิตภาพของทุนส่วนเพิ่มแตกต่างกัน (Differences in Marginal Productivity of Capital : MPK) เกิดจากผู้ประกอบการขาดความสนใจ ความสามารถในการบริหาร ขาดการศึกษาและประสบการณ์ที่เพียงพอ (การออมสูงแต่ MPK ต่ำ) หรือผู้ประกอบการที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารและประสบการณ์สูงแต่ขาดแคลนทุนเมื่อเทียบความต้องการ (การออมต่ำแต่ MPK สูง)

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

(2) ความไม่ประหยัดที่เกิดจากกิจการมีขนาดเล็ก (Diseconomies of Small Scale) เนื่องจากหน่วยเศรษฐกิจจะไม่สามารถขยายการผลิตให้ได้ขนาดของการประหยัดได้ หากมีการโอนย้ายการออมจากหน่วยเศรษฐกิจที่มี MPK ต่ำไปให้หน่วยเศรษฐกิจที่มี MPK สูง หน่วยเศรษฐกิจต่างๆ จะสามารถปรับตัวไปสู่การผลิตขนาดใหญ่ (mass production) ที่มีการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับธุรกิจในปัจจุบัน ต้องการเงินทุนจำนวนมาก ซึ่งการระดมเงินทุนจำนวนมากไม่สามารถทำได้ง่าย ดังนั้น การสร้างเครื่องมือหรือสิทธิเรียกร้องทางการเงิน (financial instruments) จึงจำเป็นต่อการระดมทุน ในทางปฏิบัติเครื่องมือทางการเงินแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

(1) สิทธิเรียกร้องความเป็นเจ้าของ (Equity Claims) คือการซื้อหุ้นสามัญ (common stock) ซึ่งเป็นการเข้าไปเป็นเจ้าของกิจการ โดยผลตอบแทนขึ้นอยู่กับการประสบความสำเร็จของธุรกิจนั้นๆ หรือเป็นการเข้าไปรับความเสี่ยงในเรื่องกำไรหรือขาดทุน

(2) สิทธิเรียกร้องเจ้าหนี้ (Debt Claims) คือการเป็นเจ้าหนี้โดยที่ไม่ได้เข้าไปรับความเสี่ยงในเรื่องกำไรหรือขาดทุน แต่จะเป็นการซื้อหุ้นกู้หรือหุ้นบุริมสิทธิของธุรกิจ ซึ่งจะได้รับเงินต้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย ตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

- บทบาทของหนี้กับเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

หนี้มีบทบาทต่อการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งการจัดสรรทรัพยากรมีความสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการมีเสถียรภาพด้วย จึงจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม

จากประวัติศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา สำหรับประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจนั้นมักจะเป็นช่วงที่มีการก่อหนี้เพิ่มสูงขึ้น แต่การก่อหนี้ในลักษณะนี้จำเป็นต้องมีขอบเขตจำกัด ถ้าหากก่อหนี้เกินขอบเขตอาจทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้ อาทิ ประเทศไทย (1997), ประเทศกรีซ (2009) เป็นต้น

2. บทบาทของหนี้ในระบบเศรษฐกิจ

- กรณีภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคและการลงทุนเท่ากับรายได้ ภายใต้ภาวการณ์จ้างงานเต็มที่แล้ว รายได้ประชาชาติจะมีเสถียรภาพ

- กรณีภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคและการลงทุนน้อยกว่ารายได้ โดยที่ไม่มีรายจ่ายจากหน่วยงานอื่น เพิ่มขึ้นมาชดเชย จะส่งทำให้รายได้ประชาชาติลดลง เศรษฐกิจหดตัว เกิดผลกระทบต่อการว่างงานเพิ่มขึ้นหรือเกิดภาวะเงินฝืด

แต่สามารถชดเชยรายจ่ายได้ โดยหน่วยเศรษฐกิจที่เกินดุลโอนเงินเหล่านั้นให้กับหน่วยเศรษฐกิจที่ขาดดุลหรือการให้กู้

3. ประเภทของเครดิต

ประเภทของเครดิต (Type of Credit) สามารถจำแนกได้หลากหลายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยทั่วไปจำแนกได้ 3 ประเภท ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเภทของเครดิต

จำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้	จำแนกตามระยะเวลาไถ่ถอน	จำแนกตามประเภทลูกหนี้
(1) การลงทุน	(1) ระยะยาว	(1) รัฐบาล
(2) การพาณิชย์	(2) ระยะกลาง	(2) เอกชน
(3) การบริโภค	(3) ระยะสั้น	
	(4) เรียกคืนได้ทันที	

3. ประเภทของเครดิต

- เครดิตจำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้

(1) เครดิตเพื่อการลงทุน (Investment Credit) เครดิตประเภทนี้ส่วนใหญ่จะนำไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวร อาทิ เครื่องจักรและโรงงาน เป็นต้น ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ใช้งานได้ยาวนาน ดังนั้น เครดิตประเภทนี้จะมีระยะเวลาในการไถ่ถอนประมาณ 5 ปีหรือมากกว่า และผู้ใช้เครดิตจะเป็นภาคธุรกิจหรือภาครัฐ

(2) เครดิตเพื่อการพาณิชย์ (Commercial Credit) เครดิตประเภทนี้จะใช้ในการดำเนินงานของกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ โดยมีลักษณะเป็นเครดิตเพื่อหมุนเวียนในธุรกิจระยะสั้น สำหรับตราสารของเครดิตที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะเป็นตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นต้น

3. ประเภทของเครดิต

(3) เครดิตเพื่อบริโภค (Consumption Credit) เครดิตประเภทนี้จะเป็นเครดิตสำหรับการซื้อสินค้าและบริการเพื่อการบริโภคของภาคครัวเรือนเป็นหลัก

ระบบการผลิตขนาดใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิตรวมไปถึงการแข่งขันของภาคธุรกิจในการจำหน่ายสินค้า เพื่อชิงส่วนแบ่งทางการตลาด ประกอบกับรสนิยมของผู้บริโภคแบบเอาอย่างกัน ทำให้เครดิตเพื่อการบริโภคขยายตัวอย่างรวดเร็ว เริ่มตั้งแต่สินค้าเล็กๆ อาทิข้าว ปลา อาหาร ไปจนถึง รถยนต์ บ้าน ที่มีมูลค่าสูงขึ้น เป็นต้น

ซึ่งเครดิตเพื่อการบริโภคนั้นมีแรงผลักดันก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้ง่าย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีนโยบายการเงินเพื่อควบคุมเครดิตนี้

3. ประเภทของเครดิต

- เครดิตจำแนกตามระยะเวลา

(1) เครดิตระยะยาว (Long-term Credit) คือมีระยะเวลาในการไถ่ถอนตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป ส่วนมากจะเป็นเครดิตสำหรับการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรหรือสินค้าทุน

(2) เครดิตระยะปานกลาง (Intermediate Credit) คือมีระยะเวลาในการไถ่ถอนระหว่าง 1 ปีถึง 5 ปี เครดิตประเภทนี้ใช้ซื้อสินทรัพย์บางประเภทที่ให้ผลตอบแทนอย่างน้อยเท่ากับหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด อาทิเครื่องใช้สำนักงาน เครื่องมือการผลิตขนาดเล็ก ปุ๋ย จอบ เสียม เป็นต้น

(3) เครดิตระยะสั้น (Short-term Credit) คือมีระยะเวลาในการไถ่ถอนไม่เกิน 1 ปี ดังนั้น จึงเป็นเครดิตเพื่อใช้ในการหมุนเวียนของธุรกิจหรือเครดิตเพื่อการพาณิชย์

3. ประเภทของเครดิต

(4) เครดิตที่เรียกคืนได้ทันที (Demand Credit) คือไม่มีระยะเวลาในการไถ่ถอนแต่ผู้กู้จะต้องชำระทันทีเมื่อมีการเรียกเก็บจากเจ้าหนี้ อาทิ เงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร (interbank call loan) และเงินฝากกระแสรายวันหรือเงินฝากเผื่อเรียก (demand deposit) เป็นต้น ดังนั้น ธุรกิจที่ใช้เครดิตประเภทนี้จะมีเพียงธุรกิจธนาคารพาณิชย์เท่านั้น และด้วยเหตุนี้ธุรกิจธนาคารพาณิชย์จะต้องมีการจัดการสินทรัพย์เพื่อให้เกิดสภาพคล่อง (liquidity)

3. ประเภทของเครดิต

- เครดิตจำแนกตามประเภทลูกหนี้

(1) เครดิตสาธารณะ (Public Credit) เป็นเครดิตที่รัฐบาลเป็นผู้กู้หรือเป็นผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ อาจเป็นได้ทั้งเครดิตระยะสั้นและระยะยาว

สำหรับฐานะทางการคลังของรัฐโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา รัฐมักจะมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายหรือเรียกว่าการขาดดุลด้านการคลัง ดังนั้นรัฐจึงต้องก่อหนี้ *“หนี้สาธารณะ (public debt)”* อาจจะออกเป็นพันธบัตรของรัฐบาลหรือตั๋วเงินคลัง

ในบางกรณีรัฐบาลอาจจะค้ำประกันเงินกู้ให้กับรัฐวิสาหกิจเพื่อใช้ในกิจการสาธารณูปโภคพื้นฐาน อาทิ การขนส่งมวล ไฟฟ้า และประปา เป็นต้น

3. ประเภทของเครดิต

(2) เครดิตเอกชน (Private Credit) เป็นเครดิตที่เอกชนเป็นผู้กู้ ประกอบด้วยภาคครัวเรือนที่รายได้น้อยกว่ารายจ่าย ทำให้มีความจำเป็นต้องก่อหนี้ อาทิ เครดิตเพื่อการบริโภค ซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกัน consumer, personal, individual หรือ retail credit

สำหรับภาคธุรกิจ ทั้งธุรกิจตั้งใหม่หรือธุรกิจที่ต้องการขยายการผลิตแต่เงินทุนไม่เพียงพอ จึงมีความจำเป็นต้องก่อหนี้ อาจเรียกว่า business credit หรือ SMEs credit

4. เครื่องมือทางการเงิน

เครื่องมือเครดิต (Credit Instrument) หมายถึงหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรแสดงการเป็นหนี้ จำนวนหนี้ อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการไถ่ถอน และเงื่อนไขอื่นๆ ในการชำระหนี้

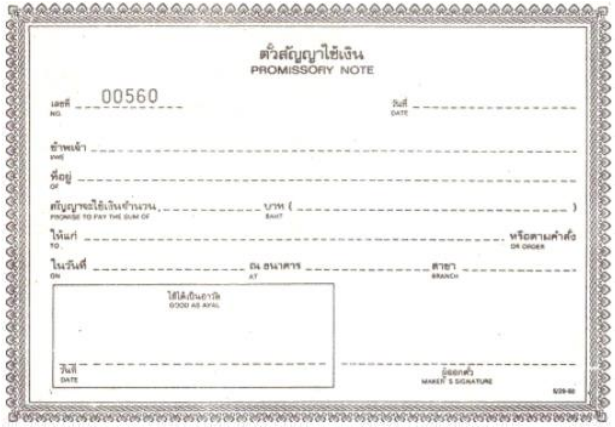
ตั๋วสัญญาใช้เงิน
PROMISSORY NOTE
00560

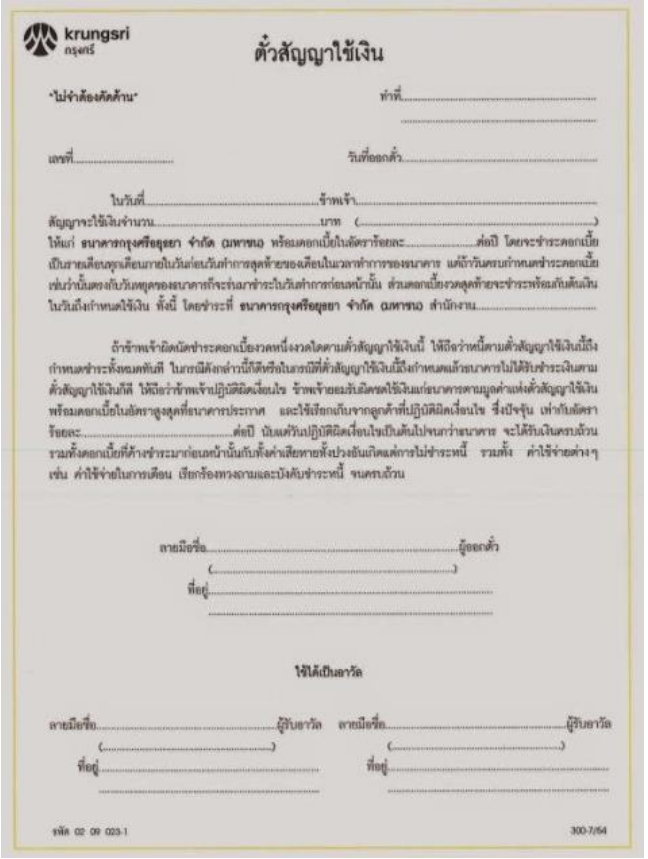
krungsri กรุงศรี
ตั๋วสัญญาใช้เงิน
"ไม่จำต้องขัดค้าน"
ใช้ได้เป็นอาวัล

- เครื่องมือเครดิตที่ใช้ในการค้า

(1) ตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Note) เป็นเครื่องมือเครดิตที่มีลักษณะเป็นสัญญาจ่ายเงิน (promise to pay) ที่ลูกหนี้ออกให้กับเจ้าหนี้ โดยสัญญาว่าจะจ่ายชำระคืนในระยะเวลาที่กำหนดพร้อมดอกเบี้ยให้กับผู้ถือตราสารฉบับนั้น ซึ่งได้บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 982

4. เครื่องมือทางการเงิน

(2) ตั๋วแลกเงินหรือดราฟต์ (Bill of Exchange or Drafts) เป็นเครื่องมือเครดิตที่มีลักษณะเป็นคำสั่งให้จ่ายเงิน (order to pay) โดยปราศจากเงื่อนไขที่เจ้าหนี้ทำขึ้นเพื่อสั่งให้ลูกหนี้จ่ายเงินให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่น ซึ่งได้บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 908

ดังนั้น ตั๋วแลกเงินจะประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ผู้สั่งจ่ายเงิน (drawer) ผู้จ่ายเงิน (drawee) และผู้รับเงิน (payee) ในบางกรณีผู้สั่งจ่ายเงินกับผู้รับเงินอาจเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้

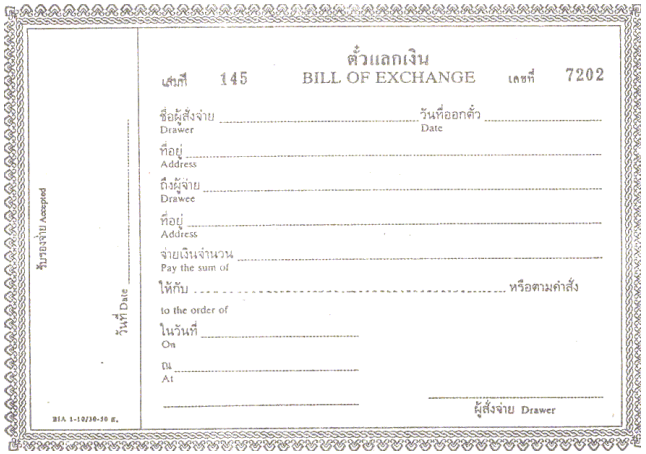

4. เครื่องมือทางการเงิน

ตั๋วแลกเงินสามารถแบ่งออกเป็นตั๋วแลกเงินในประเทศ (domestic bill of exchange) และตั๋วแลกเงินต่างประเทศ (foreign bill of exchange) สำหรับตั๋วแลกเงินต่างประเทศจะต้องมีการรับรองการจ่ายเงิน (accepted) บนตั๋วแลกเงินก่อนถึงจะมีผลบังคับใช้

นอกจากนี้ตั๋วแลกเงินยังสามารถจำแนกได้ ดังนี้

(2.1) ตามลักษณะของผู้จ่ายเงิน (Drawee)

- กรณีที่สั่งให้ธนาคารเป็นผู้จ่ายจะเรียกว่า ตั๋วแลกเงินธนาคาร (bank draft หรือ sight bill)

- กรณีที่สั่งให้บุคคลหรือภาคธุรกิจเป็นผู้จ่ายจะเรียกว่า ตั๋วแลกเงินทางการค้า (trade draft)

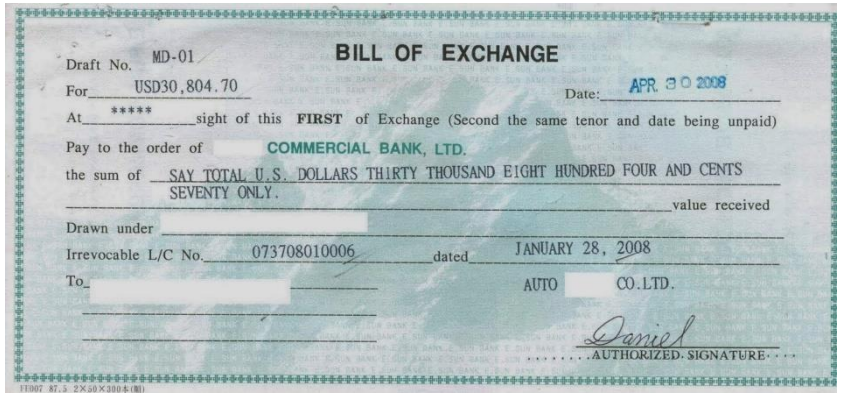

BILL OF EXCHANGE

Draft No. MD-01

For USD30,804.70 Date: APR 30 2008

At ***** sight of this FIRST of Exchange (Second the same tenor and date being unpaid)

Pay to the order of COMMERCIAL BANK, LTD.

the sum of SAY TOTAL U.S. DOLLARS THIRTY THOUSAND EIGHT HUNDRED FOUR AND CENTS SEVENTY ONLY. value received

Drawn under

Irrevocable L/C No. 073708010006 dated JANUARY 28, 2008

To AUTO CO.LTD.

AUTHORIZED SIGNATURE

4. เครื่องมือทางการเงิน

- กรณีที่มีกำหนดระยะเวลาระหว่างผู้จ่ายกับผู้รับว่าจะมีการชำระหรือเบิกถอนหลังจากผู้รับได้รับตั๋วแลกเงินเป็นเวลากี่วัน เรียกว่า ตั๋วแลกเงินที่มีกำหนดระยะเวลา (time bill)

(2.2) เช็ค (Cheque) มีลักษณะคล้ายกับตั๋วแลกเงินซึ่งเป็นคำสั่งจ่ายเช่นเดียวกัน แต่เช็คจะจ่ายเงินเมื่อถูกทวงถามและมีธนาคารเป็นผู้จ่ายเงิน ซึ่งได้บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 987

4. เครื่องมือทางการเงิน

- เครื่องมือเครดิตสำหรับการลงทุน

(1) พันธบัตร (Bonds) คือตราสารที่ใช้ในการกู้เงินในระยะยาว โดยมีกำหนดระยะเวลาในการไถ่ถอนที่แน่นอน ซึ่งผู้ออกจะต้องจ่ายคืนเงินต้นและดอกเบี้ยตามกำหนดที่ระบุไว้ในตราสาร ถ้าหากออกโดยรัฐบาลจะเรียกว่า พันธบัตรรัฐบาล (government bonds) แต่หากออกโดยเอกชนจะเรียกว่าพันธบัตรธุรกิจหรือหุ้นกู้ (corporate bonds)

(2) หุ้นกู้ดีเบนเจอร์ (Debenture Bonds) คือหุ้นกู้ที่ไม่มีสินทรัพย์ใดๆ ของผู้ออกหุ้นเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่จะมีเงื่อนไขบางประการที่คุ้มครองผู้ถือหุ้นกู้ ดังนั้น หากจะลงทุนเพื่อซื้อหุ้นลักษณะนี้จะต้องศึกษาความสามารถในการทำกำไรและความอยู่รอดของบริษัท

4. เครื่องมือทางการเงิน

(3) หุ้นกู้จำนอง (Mortgage Bonds) คือหุ้นกู้ที่มีสินทรัพย์ของผู้ออกหุ้นเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันทั้งหมดหรือบางส่วน ตามที่ระบุไว้ในสัญญา โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่จะเป็นสินทรัพย์ถาวรและจะมีมูลค่ามากกว่ามูลหนี้

(4) หุ้นกู้ค้ำประกัน (Collateral Trust Bonds) คือหุ้นกู้ที่มีสินทรัพย์ของผู้ออกหุ้นเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันทั้งหมดหรือบางส่วน ตามที่ระบุไว้ในสัญญา แต่สินทรัพย์ที่นำมาค้ำประกันจะเป็นเอกสารเครดิตอื่นๆ ที่ไม่ใช่อสังหาริมทรัพย์ อาทิ หุ้นกู้ พันธบัตร และหุ้นสามัญ เป็นต้น

CPALL
บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
CP ALL PUBLIC COMPANY LIMITED
พ.ศ. 2566
2023
31 ตุลาคม 2556

กรณีถ้าผู้ออกหุ้นไม่สามารถชำระคืนเงินต้นได้ครบจำนวน สินทรัพย์ทั้งหมดจะถูกยึดและนำมาขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้คืนให้กับผู้ถือหุ้น

4. เครื่องมือทางการเงิน

(5) หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock) คือเครื่องมือทางเครดิตในการกู้ยืมอย่างหนึ่ง แต่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะมีลักษณะเป็นเจ้าหนี้และจะได้รับเงินปันผลก่อนผู้ถือหุ้นสามัญในอัตราที่คงที่

กรณีที่ธุรกิจเลิกกิจการผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะได้รับสิทธิเรียกร้องชำระหนี้หลังจากเจ้าหนี้และผู้ถือหุ้นกู้ แต่จะได้รับชำระหนี้ก่อนผู้ถือหุ้นสามัญและมีสิทธิเรียกร้องการชำหนี้เท่ากับราคาหน้าตั๋วของหุ้น (par value)

(6) หุ้นสามัญ (Common Stock) มีลักษณะคล้ายกับหุ้นบุริมสิทธิ แต่จะมีฐานะเป็นเจ้าของ หุ้นสามัญสามารถซื้อขายเปลี่ยนมือได้ แต่ไม่มีกำหนดระยะเวลาในการชำระเงินคืน

4. เครื่องมือทางการเงิน

สำหรับผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับคือส่วนแบ่งจากกำไรหรือเงินปันผล (dividend) โดยปกติผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับเงินปันผลตามผลกำไรและจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ในธุรกิจ ซึ่งผู้ที่ถือหุ้นสามัญข้างมากจะเป็นผู้บริหารของธุรกิจนั้นๆ

กรณีที่ธุรกิจขาดทุนผู้ถือหุ้นสามัญจะไม่ได้รับเงินปันผลและถ้าหากเลิกกิจการไปผู้ถือหุ้นสามัญจะเป็นกลุ่มสุดท้ายที่ได้รับการชำระหนี้คืนหรืออาจไม่ได้รับเงินค่าหุ้นคืน ในกรณีที่สินทรัพย์ของธุรกิจน้อยกว่ามูลหนี้

หุ้นสามัญถือเป็นส่วนสำคัญของการประกอบกิจการของธุรกิจต่างๆ หากปราศจากหุ้นสามัญแล้ว ธุรกิจในรูปของบริษัทก็จะไม่สามารถจัดตั้งขึ้นได้ ซึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว มีตลาดหุ้นที่มีการซื้อขายหุ้นอย่างคึกคัก อาทิ ตลาดหุ้นแนสแด็ก (NASDAQ) ตลาดหุ้นนิวยอร์ก (NYSE) ในสหรัฐอเมริกา และตลาดหุ้นโตเกียว (TSE) เป็นต้น ส่วนตลาดหุ้นไทยเรียกว่า *“SET”*

4. เครื่องมือทางการเงิน

นอกจากนี้ยังมีดัชนีต่างๆ อาทิ DJIA, S&P 500, Nikkei 225, Hang Seng, Shanghai, KOSPI, SET 50 และ SET 100 เป็นต้น

4. เครื่องมือทางการเงิน

- การโอนหรือขายสิทธิของเอกสารเครดิต (The marketability of credit instrument)

เครดิตที่มีลายลักษณ์อักษรมีข้อดีคือสามารถโอนสิทธิเรียกร้องทางการเงิน (เจ้าหนี้) จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้และเป็นสิ่งที่สะดวกต่อการกู้ยืมเป็นอย่างดี ในกรณีที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ จะทำให้เงินทุนบางส่วนที่ถือไว้โดยเปล่าประโยชน์ (idle balance) สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

ตัวอย่างที่ 2 นาย ก. ให้นาย ข. ยืมเงิน 1,000 บาท มีระยะเวลาไถ่ถอน 5 ปีและกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10 ต่อปี โดยนาย ข. ทำเป็นลายลักษณ์อักษรแบบตั๋วสัญญาใช้เงินแล้ว ในระหว่าง 5 ปี หากนาย ก. ต้องการใช้เงินจำนวน 1,000 บาท ก็สามารถขายสิทธิให้นาย ค. เพื่อนำเงินมาใช้ก่อนได้

4. เครื่องมือทางการเงิน

การโอนสิทธิเรียกร้องทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้เกิดสภาพคล่อง ดังนั้น สภาพคล่องจะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญดังนี้

(1) ความสามารถที่จะโอนเปลี่ยนมือกันได้ (Negotiability) ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในทางปฏิบัติเครื่องมือเครดิตชนิดใดก็ตาม ถ้าผู้รับโอนยินดีจะรับโอนก็สามารถทำได้ แต่เครื่องมือเครดิตที่ไม่มีกฎหมายรับรองการโอน ผู้รับโอนจะไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน ดังนั้น ผู้รับโอนเป็นผู้รับความเสี่ยงทั้งหมดและมีความเสี่ยงสูง

(2) ความสามารถที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ (Reversibility) หมายถึงทำให้ผู้ทรงสิทธิเรียกร้องทางการเงินสามารถได้รับเงินเท่ากับเงินลงทุนของตนโดยไม่ขาดทุน อาทิ พันธบัตรรัฐบาล เงินฝากกระแสรายวันและเงินฝากประจำ โดยที่เครื่องมือเครดิตประเภทอื่น ราคาจะเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาไถ่ถอน ยิ่งระยะเวลาในการไถ่ถอนสั้น ราคาก็จะเปลี่ยนแปลงน้อย

4. เครื่องมือทางการเงิน

(3) ความสามารถที่จะขาย (Marketability) หมายถึงการมีตลาดซื้อขายเครื่องมือทางเครดิตเหล่านี้ และมีการซื้อขายกันเป็นประจำ หากตลาดมีการซื้อขายอย่างกว้างขวางและมีความถี่ในการซื้อขายสูง ความเสี่ยงต่อการขาดทุนก็จะมีน้อย

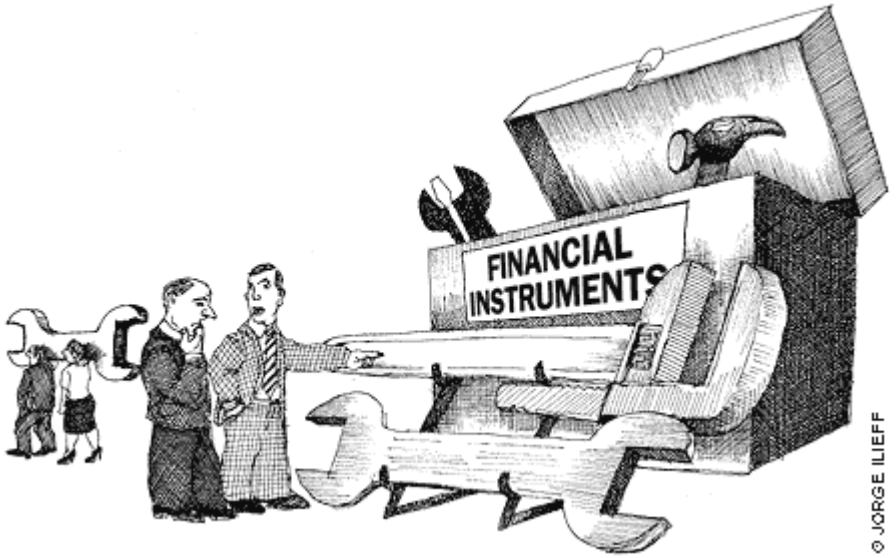

5. หลักการให้เครดิต

การให้เครดิตนั้นเป็นสิ่งที่มีความเสี่ยงอยู่ในตัว เนื่องจากลูกหนี้อาจไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด ดังนั้น ในการให้เครดิตทั้ง ภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ หรือภาครัฐ จะต้องวิเคราะห์และพิจารณาให้รอบครอบ เพื่อลดความเสี่ยงให้ต่ำที่สุด โดยมีหลักการให้เครดิต (basic of credit) ที่นิยมใช้คือ หลัก 5C's ดังนี้

(1) อุปนิสัย (Character) เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาให้เครดิต โดยจะพิจารณาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล รูปแบบการดำเนินชีวิต สังคม ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประวัติการชำระหนี้ในอดีตที่ผ่านมา ถ้าหากผู้กู้เป็นภาครัฐจะพิจารณาจากเสถียรภาพของรัฐบาล การใช้จ่ายของรัฐบาล ความประหยัดทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

5. หลักการให้เครดิต

(2) ความสามารถ (Capacity) เป็นการคาดการณ์ในอนาคต ซึ่งจะพิจารณาจาก อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางการเงินในปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน ความสามารถในการบริหารและการตัดสินใจที่ดี หากเป็นภาคธุรกิจจะพิจารณาจากความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจในอดีต ถ้าหากเป็นภาครัฐจะพิจารณาจากแหล่งรายได้ที่ได้รับอย่างสม่ำเสมอ

(3) เงินทุน (Capital) เป็นสิ่งที่บอกถึงความสามารถในการชำระหนี้คืน ซึ่งส่งผลต่อโอกาสที่จะได้รับเครดิต โดยพิจารณาจากการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน (financial statement) เพื่อดูทรัพย์สินทั้งหมดว่ามีอยู่เท่าใด และหลังจากหักหนี้สินออกแล้วจะเหลือเงินทุนสุทธิ (net worth) เท่าใด ยิ่งธุรกิจใดมีเงินทุนมาก มีความมั่นคงมาก สินทรัพย์มีสภาพคล่องสูง ก็ย่อมมีโอกาสได้รับเครดิตได้ง่าย

5. หลักการให้เครดิต

(4) หลักประกัน (Collateral) เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับการให้เครดิต โดยหลักประกันหนี้ส่วนใหญ่จะเป็นทรัพย์สิน หรือในบางกรณีอาจค้ำประกันด้วยบุคคลหรือนิติบุคคลก็ได้ อาทิ โรงงาน เครื่องจักร ที่ดิน พันธบัตรรัฐบาล และหุ้นสามัญของธุรกิจที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เจ้าหนี้ขาดทุน จะให้ราคาหลักทรัพย์ต่ำกว่าราคาตลาด ซึ่งผลต่างจะเรียกว่า Margin

(5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมือง (Condition) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเสี่ยงในการให้เครดิต เนื่องจากส่วนใหญ่ธุรกิจจะสามารถประสบความสำเร็จหรือไม่ อาจขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและการเมือง

ดร.ทักษิณ ชินวัตร
(1949 – Present)

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
(1964 – Present)

พลเอก
ประยุทธ์ จันทร์โอชา
(1954 – Present)

5. หลักการให้เครดิต

- แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพของสินเชื่อของธนาคาร (Concepts of quality of bank credit)

การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จะคำนึงถึงคุณภาพ (quality) ของสินเชื่อ เพื่อลดความเสี่ยงและเกิดหนี้สูญ (NPL) น้อยที่สุด ดังนั้น การกำหนดความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ (credit risk) มีหลักการพิจารณาดังนี้

(1) อุปนิสัยของแต่ละบุคคลในการบริหาร (personal)

(2) ความสามารถของกิจการที่จะดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ (project)

(3) หลักประกันที่ผูกพันตามกฎหมายให้ลูกหนี้ต้องชำระนี้คืนและไม่ให้ลูกหนี้ละทิ้งกิจการ (collateral)

5. หลักการให้เครดิต

Customer	Personal	Project	Collateral	Risk
1	Good	Good	Good	No
2	Good	Good	Weak	Moderate
3	Good	Weak	Good	Moderate
4	Good	Good	Bad	Moderate
5	Good	Bad	Good	High
6	Good	Bad	Bad	High
7	Weak	Good	Good	Very High
8	Bad	Good	Good	Danger
9	Bad	Bad	Good	NPL
10	Bad	Good	Bad	NPL

6. ตลาดเครดิต

- อุปสงค์เครดิตใหม่ (Demand for New Credit : L_d)

หมายถึงความต้องการเงินทุนที่จะนำไปใช้จ่ายและทำให้ผู้ต้องการเครดิตมีหนี้สินผูกพันใหม่ หรือหน่วยเศรษฐกิจที่มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ดังนั้น อุปสงค์เครดิตใหม่จึงจำเป็นต้องหาเงินทุนภายนอก (external financing)

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออุปสงค์เครดิตใหม่

(1) ระดับราคาสินค้า (Price level) [+]

(2) รายได้ที่แท้จริง (Real income) [+]

(3) อัตราดอกเบี้ย (Interest rate) [-]

(4) ต้นทุนในการออกหุ้นทุน (Cost of equity finance) [+]

(5) อัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ (Expected inflation) [+]

(6) นโยบายการคลังแบบขาดดุล (Deficit Fiscal Policy) [+]

6. ตลาดเครดิต

➢ อุปทานเครดิตใหม่ (Supply for New Credit : L_s)

หมายถึงความต้องให้การเงินทุนที่จะนำไปใช้จ่าย หรือหน่วยเศรษฐกิจที่มีรายจ่ายน้อยกว่ารายรับ

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออุปทานเครดิตใหม่

(1) ระดับราคาสินค้า (Price level) [+]

(2) รายได้ที่แท้จริง (Real income) [+]

(3) อัตราดอกเบี้ย (Interest rate) [+]

(4) ต้นทุนในการออกหุ้นทุน (Cost of equity finance) [-]

(5) อัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ (Expected inflation) [-]

(6) นโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย (Expansionary Monetary Policy) [+]

6. ตลาดเครดิต

- ดุลยภาพของตลาดเครดิต (Equilibrium of Credit Market)

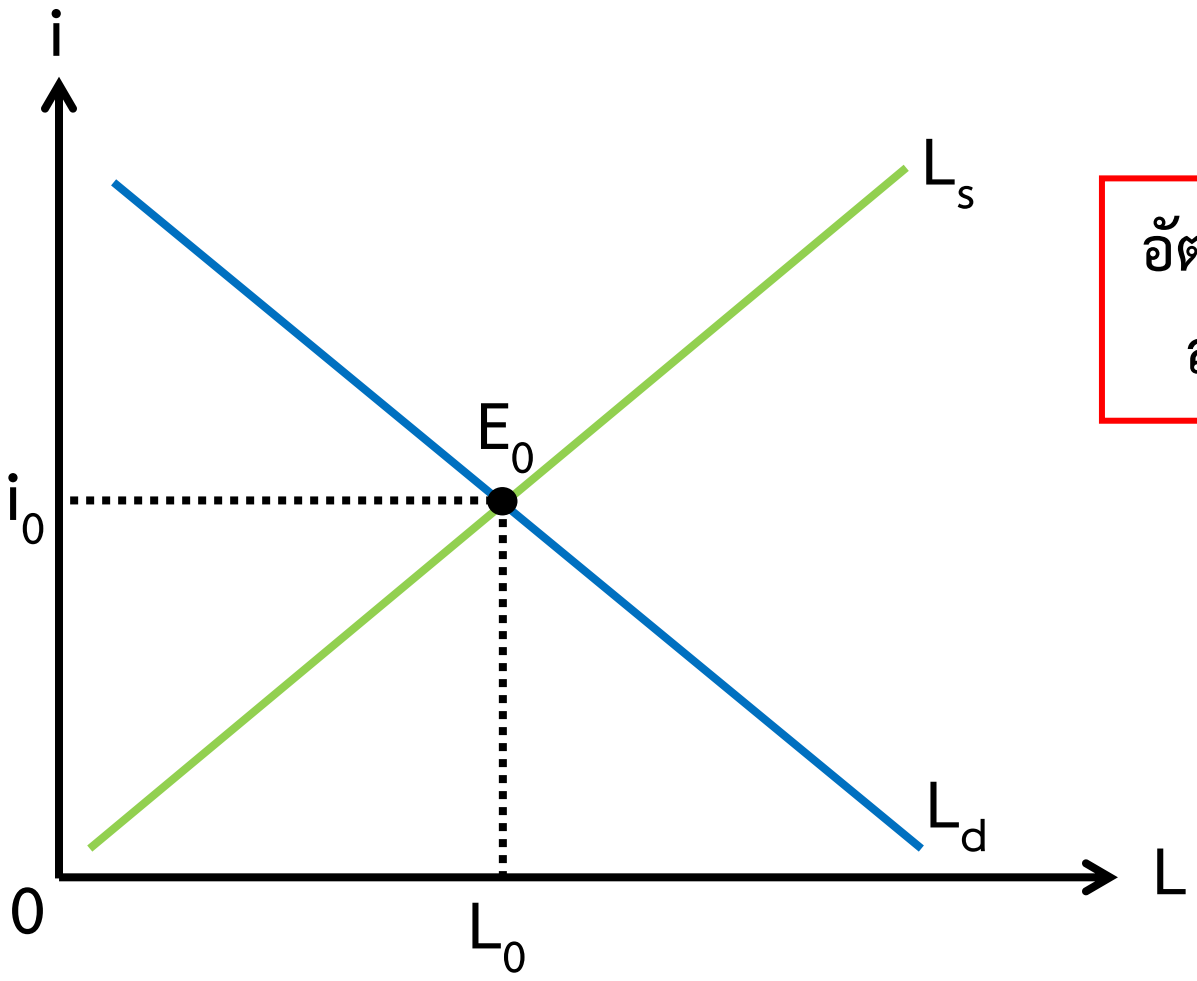

อัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อตลาดเครดิต